

МЕДИА МОНИТОРИНГ

24 МАРТ 2023 г.

Член на:

Източник: ДИР

Заглавие: Със своята 40-годишна история депозитната система в Швеция е еталон за кръгов модел за справяне с отпадъците

Най-старата европейска депозитна система работи с опаковки от пластмасови бутилки и кен, от тази година включва и опаковките от сокове

Линк: <https://business.dir.bg/ikonomika/sas-svoyata-40-godishna-istoriya-depozitnata-sistema-v-shvetsiya-e-etalon-za-kragov-model-za-spravyane-s-otpadatsite-1>

Текст: Защо Швеция постига над 80% кръговост при събирането на отпадъци? Това се случва с въведената още през 1984 г. депозитна система. Много от Вас ще кажат, постигат го, защото правят това от 20 години. И може би ще бъдете прави. Но всъщност има и още нещо, водеща е мисълта за ползата към обществото във всеки детайл. Въпреки, че вече системата е позната, продължава да се инвестира в информиране на населението. Невзетият депозит отива за благотворителност, от някои пунктове може да си вземете веднага парите в кеш или онлайн, освен това ще дойдат да ви вземат опаковките дори от дома.

Днес Швеция е най-добрият пример за прилагането на депозитната система в Европа и еталон за прилагане на кръговия модел за справяне с отпадъците. Според последния доклад за кръговата икономика в Швеция, 80% от материалите се връщат в икономиката като рециклирани ресурси, нивото на кръгова икономика е над 80%. Швеция успява да затвори цикъла на производство и рециклиране на пластмасовите бутилки изцяло на местния пазар. Събраните над 80% материали не се изнасят в друга държава-членка на ЕС или други страни. Те остават на местния пазар и се използват от местния производител за производство на нови бутилки от 100% рециклирана пластмаса.

Началото започва с купища отпадъци от кенчета и пластмасови бутилки

Дискусията в Швеция започва още през 70-те години. През далечната 1984 г. расте броят особено на алуминиевите кенчета и опасенията са, че замърсяването ще продължи да нараства. Още тогава е създадена компанията Returpack. Поради растящия брой опаковки, с които страната не може да се справи, идва идеята за въвеждане на система за възвръщаем депозит. Първоначално започва събирането на алуминиевите кенчета. През 1994 г. е прието законодателство за пластмасовите бутилки за еднократна употреба, които са опаковки за еднократна употреба също като за кенчетата, но се обработват по различен начин. Така започва една историята на депозитната система в Швеция. За нея повече ни разказва по време на първото издание от поредицата за депозитните системи в Европа, Бенгт Лагерман, управляващ директор от 2014 г. на Returpack AB, Швеция. Returpack е организацията в Швеция, която отговаря за депозитната система, събиране, транспорт, преработката, рециклирането на кенчета и пластмасови бутилки в Швеция. Фирмата разполага със завод за преработка в Норщюпинг (Norrköping) и с превозни средства, с които транспортира суровината.

Една организация управлява процеса, собственост на шведската пивоварна асоциация

Организацията Returpack е собственост на шведската пивоварна асоциация, 25% дял имат търговците на хранителни продукти и 25% хранителните магазини. Шведската агенция по опазване на околната среда е надзорен орган на изпълнението. Но се очаква да има промяна в структурата на системата, поради което се подготвя ново законодателство и вероятно ще има по-ключово участие и на държавния орган, стана ясно от думите на Лагерман. Организацията управлява цялата система, но не включва опаковките от стъкло, защото те се събират по друга система. На пазара в Швеция не могат да се пуснат каквито и да е пластмасови бутилки, които не са част от депозитната система, коментира Лагерман. Не могат да бъдат върнати в нашата депозитна система, защото за тях не се плаща депозит.

Това е атрактивен модел за потребители, за производители, за търговци, за магазините. Целта е до 2030 г. страната да постигне 99,5% рециклиране на всички опаковки от метал и пластмаса. Организацията гарантира, че се постига най-високо качество в цяла Европа на обработката на материала, дава абсолютна гаранция, че всяка опаковка ще бъде рециклирана. От тази година започва и задължителното връщане на всички опаковки от напитки.

Над 2,6 милиарда събрани опаковки за 2022 година

Събраните през миналата година бутилки и опаковки са 2,6 милиарда. Естествено трябва да се има предвид, че има влияние и дела на трансграничната търговия с Норвегия. Така много опаковки, които се продават в Швеция отиват в Норвегия и обратно. Този дял е между 10-15%, а през 2023 г. предстои промяна в законодателството и количествата от трансграничната търговия също ще влизат в сметките, коментират от Returpack. В системата участват над 12 000 артикули и всяка година се добавят нови. В системата се включват повече от 420 компании производители, търговци и магазини от цялата страна. В системата се инвестират 3 млрд. крони годишно (над 500 млн. лева), а със 100 млн. крони (17,5 млн. лева) всяка година се финансира изграждането на собствени центрове и съоръжения. Системата регистрира 275 000 връщания на опаковки на ден, това означава че 275 000 пъти на ден потребител връща бутилка или кенче в нашата система, каза Лагерман.

Една депозитна система с друга не си прилича

Контролът на търговията е отговорност на общините и сега на Съвета за защита на околната среда.

Според Лагерман успехът се дължи на вече 40 години сътрудничеството между всички участници. Ние изпробваме всяка бутилка, която влиза в системата предварително. Материалът трябва да е подходящ за рециклиране, изпробва се етикетиране, лепило, за да може суровината да бъде приета от машините. Но съветва, че не е добре една система да се прилага от един пазара в друг, всяка система е различна в зависимост хората, които имат различните навици или населеност на страната, Швеция например е слабо населен пазар. Според него отнема около 2 години да се създаде депозитна система от решението до прилагането ѝ на практика.

Какво представлява кръговият модел на депозита?

Най-трудно ни е да разберем как работи кръговия модел на депозита. Затова днес ще го обясним през погледа на шведската депозитна система. Депозитът е 1-2 шведски крони или 18-35 стотинки. В системата попадат всички алуминиеви кенчета и пластмасовите бутилки от 0,3 милилитра до 3 литра. Пътят на депозита е кръгов, депозитът прави кръг заедно с опаковките. Ето как го обяснява Лагерман: "Производителят продава напитки на магазина, плаща депозит на нас, ние го държим. След това магазинът плаща на производителя, така че той си получава депозита, а потребителя от своя плаща на магазина при покупка, така че и магазинът получава своя депозит. Потребителят връща напитката на някакво място по свой избор. След това като върне опаковката си получава депозита. Ако мястото, от което си получава депозита е магазин, тогава ние плащаме на магазина, който си получава парите, споделя още Лагерман. Ако е през наша машина, директно си връща депозита при нас, допълни той. Това е затвореният кръг на депозитните пари.

По-голяма част от депозита идва от автоматите в магазините. Returpack разполага със 60 собствени автомати за връщане в центрове за рециклиране в цялата страна, но едва 5% от опаковките идват оттам. Компанията има две места за връщане на депозит в брой, едно в Стокхолм и едно в Норщьопинг. Миналата година организацията отваря и трети пункт за връщане на бутилки и кенчета на едро, а интересът е изключително голям.

Организацията има 12 000 пункта за сортиране и един завод в Норщюпинг. В системата участват над 10 000 клиенти, освен магазини, това са също крайпътни магазини, бензиностанции, ресторанти, къмпинги, ски, спортни мероприятия, зали и стадиони. Потребителите имат избор, може да си вземе депозита или просто да върне бутилката без да си върне депозита, тогава депозитът отива в благотворителни организации.

Защо въобще е нужно да има депозит? Какви са ползите?

Причините са, че до минимум се свежда въздействието върху околната среда, успяваме да постигнем затворен кръг на рециклиране, системата спестява около 180 000 тона въглероден диоксид на година. Целта на компанията е до 2030 г. да се постигне въглеродна неутралност. Превозните средства изминават 2,45 млн. мили всяка година. 93% от отпадъците се събират от специализирани камиони, а опаковките се разделят още при пунктовете. По данни от доклада за устойчивост на компанията до 2025 г. всички превозни средства трябва да се движат само с неизкопаеми горива.

Бутилката става нова бутилка, а кенчето ново кенче. Ако нещата се предават смесено е по-трудно да се рециклират, някои пластмаси не са годни за рециклиране така че да бъдат използвани за храна по-късно. Постига се изключително ниво на събиране, а това е стимул за потребителя.

Целта на компанията е до 2030 г. да се постигне въглеродна неутралност.

Целият материал от опаковки се продава. Разходите са за административни такси за продадените опаковки, с таксите, които плащаме на магазините, търговците и другите партньори за това, че участват в системата и обработват върнатите продукти, както и оперативни разходи.

В завода в Норщюпинг се извозват всички опаковки, където се прави сортиране, балиране и се предлагат до дружествата за рециклиране на пластмаса, които се намират в близост. Алуминиевите кенчета се превозват до Германия и Франция за изработката на алуминиеви листи.

Произвеждат се над 22 000 тона алуминий и 22 000 пластмаса. Независимо, че всички познават системата много добре, ние продължаваме да инвестираме в информация и комуникация, както и да развиваме всички възможности, за да улесним хората, подчерта Лагерман. Ние не просто събираме опаковки, а сме цялостно ангажирани с опазване на околната среда.

Време за иновации- събиране "от врата до врата" и възможност за цифрово плащане

Организацията е създавала модел на базата на рециклиране "от врата до врата" чрез собствената марка Pantamera Express, който е проект вече от 7 -8 години. На шведски pantamera означава залог. Може да съберете за определен период и върнете всички свои опаковки от бутилки и кенчета. Освен това системата е така развита, че може да върнете опаковките веднага с получаване на продуктите, ако сте пазарували онлайн. Също така има пунктове за събиране на едро, където може да изхвърлите голямо количество. Тези центрове се намират близо до общинските центрове за рециклиране. Така потребителят не трябва да носи всяка отделна кутийка една по една. Отделно има и специална станция на централно място в Стокхолм, където човек може да изпразни своите чували с

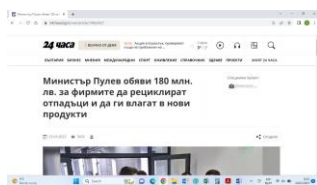
бутилки без да ходи до магазин. Има машини за автоматично заплащане, които веднага ви връщат депозита. Организацията развива и цифровите възможности за плащания, в няколко обекта парите може да получите веднага онлайн. Работи се и подобряване на процеса на сортиране.

Системата може би работи истински, защото се прави с отговорност, в сътрудничество и се въвеждат постоянно иновации. В основата е как ние ще поставим началото и във всяка стъпка да поставяме ползите за хората на първо място и да се учим от опита на другите. Предстои да научим повече за депозитната система в Исландия и Финландия.

Източник: 24Часа

Заглавие: Министър Пулев обяви 180 млн. лв. за фирмите да рециклират отпадъци и да ги влагат в нови продукти

Линк: <https://www.24chasa.bg/biznes/article/14063027>

Текст: Това е съвместна рубрика на "24 часа" и Министерството на иновациите и растежа. Тя разказва кой, как, кога и за колко средства може да кандидатства по Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ), Програмата "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" (ПКИП) и Програмата "Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация" (ПНИИДИТ) 2021-2027. Всички възможности, условия и срокове за кандидатстване - в рубриката "Иновации и растеж за хората и бизнеса"

Родните компании ще могат да кандидатстват от април с проекти до 1 млн. лв. по Плана за възстановяване и устойчивост

Министърът на иновациите и растежа Александър Пулев обяви нова процедура от месец април за кандидатстване от фирмите по плана за възстановяване. Тя е с бюджет 180 млн. лв. и по нея български компании ще могат да внедрят оборудване в производството си, което да намали отпадъците и средствата за депонирането им, а от остатъчния материал да произвежда нови продукти. Процедурата се нарича „Кръгова икономика“.

Допустими за кандидатстване са микро-, малки, средни и големи предприятия от преработващата промишленост както отделно, така и в партньорства. Минималният размер на безвъзмездната помощ, която дружествата могат да получат, е 70 000 лв.

Максималният е диференциран спрямо големината им. Микрокомпаниите могат да получат максимум 350 000 лв., малките – до 550 000 лв., средните – до 750 000 лв., а големите – до 1 млн. лв. Съфинансирането от страна на ПВУ е до 50% от общата сума на проекта. Срокът за изготвяне на проектните предложения ще е два месеца, а подаването им отново ще става електронно през системата ИСУН 2020, считано от април 2023 г.

Компаниите имат възможността да въведат и неутрални по отношение на климата методи и технологии за производство и потребление на продуктите им. Цели се да се ограничи използването на опаковки от пластмаса и еднократни пластмасови продукти, като се произвеждат повече за многократна употреба.

През следващите години по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г. (ПКИП) ще бъдат отворени подобни мерки и за компаниите от останалите сектори. Те ще бъдат под формата на финансови инструменти за внедряване на зелени и екологични практики.

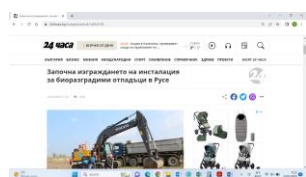
Процедурата „Кръгова икономика“ е поредната, която ще бъде отворена по линия на МИР. В момента, до 15 май, фирмите могат да кандидатстват за финансиране по процедурата за ВЕИ и батерии за локално съхранение на енергия с бюджет 200 млн. лв. Микро-, малки, средни и дружества с до 3 000 служители може да получат от 75 000 лв. до 1 млн. лв., за да си монтират фотоволтаици и батерии. Кандидатстването е удължено на 3 месеца (до средата на май) и почти няма ограничение за допустимите индустрии.

Припомняме, че по първите две процедури от плана за възстановяване по линия на МИР бяха подадени над 10 200 проектни предложения за 5 месеца. В края на миналата година бяха обявени първите 953 предприятия, които ще получат финансиране по първата мярка „Технологична модернизация“ с бюджет 260 млн. лв. По втората – за „ИКТ решения и киберсигурност“, с бюджет 30,6 млн. лв. финансиране ще получат 1599 предприятия у нас.

Източник: 24Часа

Заглавие: Започна изграждането на инсталация за биоразградими отпадъци в Русе

Линк: <https://www.24chasa.bg/bulgaria/article/14064195>

Текст: С официална церемония по полагане на първа копка в Русе започна строителството на анаеробна инсталация за биоразградими отпадъци. Дейността е част от проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците Русе“, финансиран от Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020“ (Приоритетна ос 2 „Отпадъци“), съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и с национални средства. Това съобщиха от пресцентъра на Община Русе.

Основната цел на проекта е изграждането и въвеждането в експлоатация на инсталацията и осигуряването на разделното събиране на биоразградими отпадъци от общините членове на РСУО – Русе. По този начин ще се създаде допълнителен капацитет за рециклирането им, което ще доведе до намаляване

на общото количество депонирани отпадъци, в съответствия с целите на ОПОС 2014-2020 г.

След изграждането ѝ инсталацията ще позволява безкислородното третиране на биоразградими отпадъци, от които впоследствие се получава компост, както и метан за електропроизводство и топлинна енергия.

„Благодаря на целия екип на проекта, на фирмата-изпълнител, проектантите и надзора, за доброто сътрудничество до момента. Вярвам, че ще продължим успешно съвместните си усилия, защото проектът е изключително важен за Община Русе и за останалите членове на Регионалното сдружение за управление на отпадъците”, отбеляза зам.-кметът и ръководител на проекта Димитър Недев.

Това е едва третата за България анаеробна инсталация. Чрез нея общината се стреми да подобри управлението на отпадъците в Русе и да смекчи вредното им въздействие върху климата.

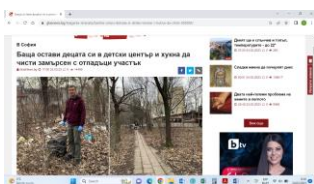
Сред присъстващите на събитието бяха още зам.-кметът Магдалина Илиева, председателят на Общинския съвет Иво Пазарджиев, кметовете на общините Иваново и Сливо поле, представители на РИОСВ Русе, проектантският екип и строителният надзор.

Проектът е с водещ бенефициент Община Русе и партньори общините Сливо поле, Иваново, Тутракан, Ветово, които са членове на Регионалното сдружение за управление на отпадъците.

Източник: Glasnews.bg

Заглавие: Баща остави децата си в детски център и хукна да чисти замърсен с отпадъци участък

Линк: <https://glasnews.bg/balgariia-stranata/bashta-ostavi-detsata-si-detski-tsentar-i-hukna-da-chisti-505859/>

Текст: Мъж предприе доброволческа инициатива по почистване на замърсен с отпадъци участък.

Мариета Димитрова се разхождала в Студенски град, когато била спряна от мъж, който я помолил за помощ. Той не е помолил Мариета да се включи в почистването, а само да разпространи добрата му кауза.

Оказва се, че човекът е румънец, женен за българка. Оставил е децата си - близнаци, в детски център, за да може да почисти мястото, замърсено с отпадъци, разказва Мариета.

Димитрова признава, че районът е приличал на сметище преди мъжът да го почисти.

"Каза, че в Румъния, с граждански действия и инициатива, са построили детска болница на стойност 30 млн. евро. Каза ми: "Не държавата, ние сме отговорни ". Помоли ме, ако имам познати и приятели, които биха се включили, да им предам думите му. Предавам ги. Освен това му благодарих и се извиних от наше име. Накрая ме попита колко е часът. Отвърна с думите: "Супер, имам точно час да довърша". Испитах странна смесица от срам и благодарност. Румъния е точно до нас, но те го могат. На нас ни трябва БТВ, за да ни напомни да изчистим България за един ден. Аз бих казала "Да не мърсим България всеки ден" от мое и негово име. Благодаря! Най-вече на този буден и трудолюбив човек. Интересно за колко време това място отново ще се превърне в сметище? Надявам се никога", написа Мариета Димитрова.

Публикацията на Мариета събра над 4 хиляди харесвания в социалната мрежа Фейсбук. В коментарите завляха поздравления към мъжа, почистил района. Самият той коментира доброволческата си инициатива - публикуваме коментара му без редакторска намеса:

"Благодаря на всички! Моето име е Габриел Християновичи и аз съм румънец, живеещ в Лондон. Ожених се за българска дама и така научих български в Обединеното кралство. В това видео ще ви покажа как станах доброволец в София, столицата на България и започнах да почиствам два много мръсни парка, които се намират в Студентски град.

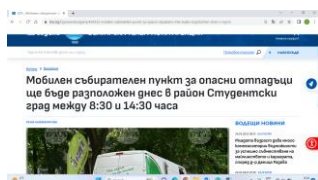
Нашите близнаци имаха много рядък синдром и поради това се борим със физиотерапия за единия от тях, за да му помогнем да ходи.

Парковете се намират в близост до клиниката, където синът ми ходеше на сесии, а аз започнах да почиствам за 1-2 часа на ден. По мои сметки има около половин хектар и съм доволен, че успях да го почистя. Ще се върна през лятото и ако видя, че някой се е грижил за парковете и ги е почистил, това ще ми даде сила и надежда да продължа и да доведе още доброволци с мен. Благодаря!"

Източник: БТА

Заглавие: Мобилен събирателен пункт за опасни отпадъци ще бъде разположен днес в район Студентски град между 8:30 и 14:30 часа

Линк: <https://bta.bg/bg/news/bulgaria/429332-mobilen-sabiratelen-punkt-za-opasni-otpadatsi-shte-bade-razpolozhen-dnes-v-rayon>

Текст: Мобилен събирателен пункт за опасни отпадъци ще бъде разположен днес в район Студентски град между 8:30 и 14:30 часа, съобщиха от компания „БалБок Инженеринг“. От фирмата са организатори на инициативата съвместно със Столична община и Столичния инспекторат.

Безвъзмездно ще се приемат няколко категории опасни отпадъци, образувани от домакинствата: живак и съдържащи живак уреди (живачни термометри,

прекъсвачи и други подобни), лакове и бояджийски материали, домакински препарати и химикали, мастила и замърсени опаковки, фармацевтични продукти (лекарства с изтекъл срок на годност).

Пунктът ще бъде на разположение на гражданите в кв. Дървеница, ул. „Димитър Стефанов“ и ул. "8-ми декември" – на паркинга на Университета за национално и световно стопанство.

Общо 113 тона опасни отпадъци са събрани от началото на 2012 г. до края на януари тази година, отбеляза в интервю за БТА по-рано Ралица Ангелова, изпълнителен директор на фирма „БалБок Инженеринг“.